

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi J. P.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
postanowienia Sądu Rejonowego w J.

z dnia 21 czerwca 2013 r., w sprawie z wniosku J. P.

przy uczestnictwie [...]

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 listopada 2014 r.,

1) odrzuca skargę,

**2) nie obciąża skarżącego kosztami postępowania
wywołanego wniesieniem skargi,**

**3) przyznaje od Skarbu Państwa -Sądu Rejonowego
adwokatowi J. W. kwotę**

**2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych powiększoną o należny
podatek VAT tytułem pomocy prawnej udzielonej skarżącemu
w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca złożył skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 21 czerwca 2013 r. Jako podstawę skargi, wskazał naruszenie prawa materialnego, a to art. 336 k.c. oraz 172 § 1 i 2 k.c. Skarżący podkreślił również, że nie wniósł środka zaskarżenia od orzeczenia Sądu I instancji wobec odmowy zwolnienia go od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, ustanowiona ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) jest - podobnie jak skarga kasacyjna - środkiem prawnym sformalizowanym. Wysokie wymagania formalne stawiane skardze są związane nie tylko z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa, ale wynikają także z potrzeby spełnienia wysokich oczekiwań profesjonalnych.

Według art. 424¹ § 1 k.p.c. możliwość żądania stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, zależy od tego, czy zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Oznacza to, że obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących narzędzi procesowych i dopiero ich bezskuteczność może - w wypadku wystąpienia szkody - uzasadniać odpowiedzialność państwa. Nie może zatem strona powoływać się na niemożność skorzystania z innych środków prawnych, jeżeli nieskorzystanie z tych środków było efektem jej zaniechania.

Stosownie do treści art. 424¹ § 2 k.p.c., przyczyny nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia, otwierające drogę do zgłoszenia żądania stwierdzenia niezgodności z prawem orzeczenia sądu pierwszej instancji, muszą mieć wyjątkowy i obiektywny charakter. W tej kategorii nie mieszczą się przyczyny wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło

z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej, takich jak ciężka choroba, katastrofa, klęska żywiołowa czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, Nr 6, poz. 113; z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepublikowane; z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008, Nr 4, poz. 114; z dnia 10 sierpnia 2010 r., II CNP 39/10, niepubl.; z dnia 20 stycznia 2014 r., II BP 11/13, niepubl.).

W rozpoznawanej sprawie nie miały miejsca żadne wyjątkowe okoliczności, które pozwalałyby na uznanie skargi za dopuszczalną. Za taką okoliczność nie może zostać uznana odmowa zwolnienia od kosztów sądowych, której formalną postacią było postanowienie o odrzuceniu wniosku na podstawie art. 107 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.). Wcześniej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych został merytorycznie oceniony przez Sąd pierwszej instancji a orzeczenie tego Sądu zostało poddane kontroli instancyjnej. Nie ma obecnie podstaw do odmiennej oceny możliwości finansowych wnioskodawcy w tamtym czasie, a tym samym nie ma uzasadnionej podstawy do kwestionowania orzeczenia sądu pierwszej instancji w trybie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Wobec tego, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzi wyjątek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c. odrzucił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu pierwszej.

Sąd Najwyższy odstąpił od obciążania skarżącego kosztami postępowania wywołanego wniesieniem skargi na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zaś o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu skarżącemu Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 13 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

